

KONGSBERG

KVARTALS RAPPORT

2. KVARTAL / 1. HALVÅR

2018

KONGSBERG

GEIR HÅØY
konsernsjef

“Vi leverer et andre kvartal som etter forholdene er som forventet. Kongsberg Maritime viser underliggende forbedring i marginene og rapporterer god ordreinngang. Kongsberg Defence & Aerospace leverer nok et kvartal med sterke marginer og har samtidig vunnet flere viktige kontrakter, spesielt innen missilområdet hvor NSM i juni ble valgt til det amerikanske programmet «Over the Horizon». Det norske forsvaret har bestilt JSM testmissiler til integrasjonsfasen på F-35. I begynnelsen av juli annonserte vi oppkjøp av Rolls-Royce Commercial Marine. Oppkjøpet vil styrke vår konkurransekraft i et maritimt marked som har vært svakt de senere årene, men som nå viser enkelte tegn til bedring, spesielt innenfor ettermarkedet. Vi har noen hektiske år foran oss, nye posisjoner skal sikres, kontrakter skal vinnes og leveres, og oppkjøp skal slutføres og deretter integreres. Jeg er trygg på at KONGSBERG er godt rustet og klar til å ta fatt på dette!”

Hovedpunkter

KONGSBERG

Positiv trend i KM og gode marginer i KDA. Kvartalets resultat er påvirket av oppkjøps- og andre M&A-relaterte kostnader, og det har påløpt kostnader utover forventning i ett enkeltprosjekt.

KONGSBERG MARITIME

God ordreinngang med book/bill på 1,1 og underliggende marginforbedring fra både 2. kvartal 2017 og 1. kvartal 2018. Positiv utvikling i global customer support. Det er avsatt NOK 50 millioner knyttet til påløpte kostnader utover forventning i ett enkeltprosjekt.

KONGSBERG DEFENCE & AEROSPACE

Økt ordreinngang, med blant annet flere viktige ordre for missilområdet, både med norske og internasjonale kunder. Valget av NSM til US Navys «Over the Horizon»-program har stor strategisk betydning. Lavere driftsinntekter enn samme periode i fjor, men god EBITDA-margin.

KONGSBERG DIGITAL

Investerer betydelig i utvikling innen nye digitale løsninger. Det har i første halvår vært lave driftsinntekter og lav ordreinngang i maritime simulations.

Nøkkeltall

NOK millioner	1.4 - 30.6		1.1 - 30.6		2017
	2018	2017	2018	2017	
Driftsinntekter	3 525	3 733	7 079	7 454	14 490
EBITDA	241	207	527	546	1 279
EBITDA %	6,8	5,5	7,4	7,3	8,8
EBIT	124	91	299	311	772
EBIT %	3,5	2,4	4,2	4,2	5,3
Resultat før skatt	114	72	258	260	654
Resultat etter skatt	89	63	205	210	559
EPS NOK	0,76	0,53	1,72	1,75	4,62
Ordreinngang	5 299	2 535	8 238	5 986	13 430

NOK millioner	31.6	31.3	31.12
	2018	2018	2017
Egenkapitalandel (%)	35,1	35,9	35,6
Netto rentebærende gjeld ¹⁾	707	601	384
Arbeidskapital ²⁾	1 060	1 156	955
ROACE (%) ³⁾	9,4	8,8	9,1
Ordreservere	16 419	14 814	15 629
Antall ansatte	6 622	6 751	6 830

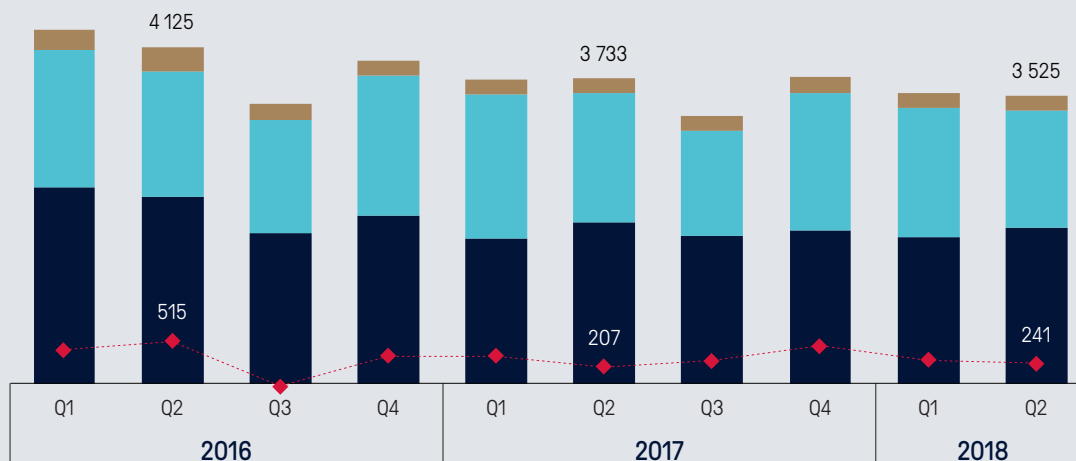
¹⁾ Nettobeløpet av "Betalingsmidler", "Langsiktige rentebærende lån" og "kortsiktig rentebærende lån".

²⁾ Omløpsmidler fratrukket betalingsmidler, ikke-rentebærende kortsiktig gjeld (unntatt betalbar skatt) og finansielle instrumenter bokført til virkelig verdi.

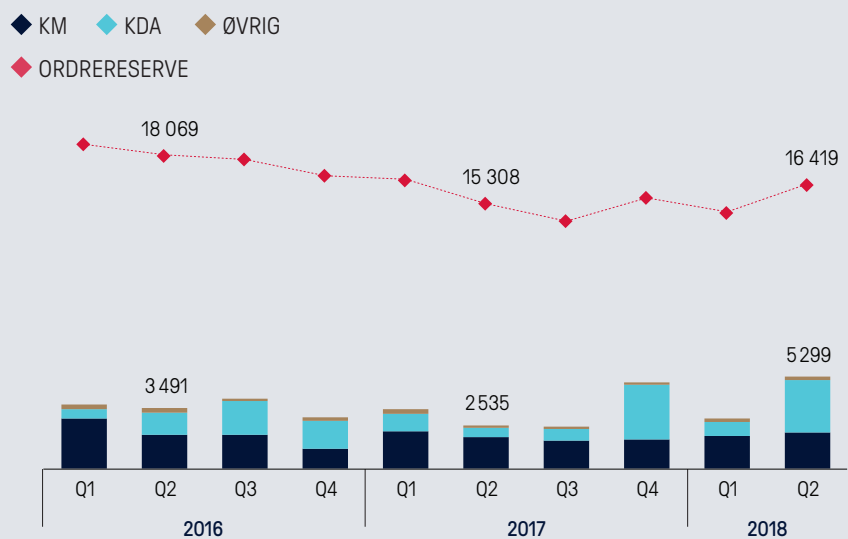
³⁾ 12 måneder rullerende EBIT dividert på 12 måneders gjennomsnitt av bokført egenkapital og netto rentebærende gjeld

DRIFTSINNTEKTER OG EBITDA

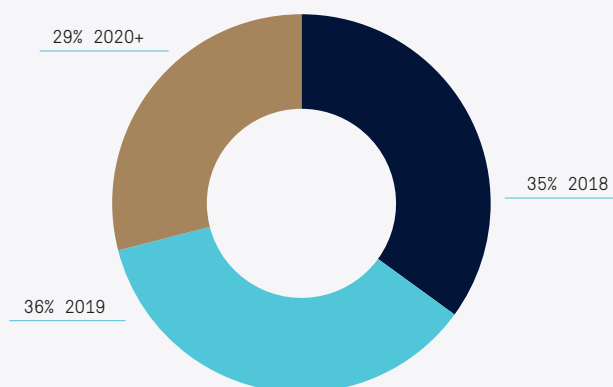
◆ KM
 ◆ KDA
 ◆ ØVRIG
◆ EBITDA

ORDREINNGANG OG -RESERVE

ORDRERESERVE

EPS

Resultat, marked og ordre

Konsernet har i 2. kvartal driftsinntekter på NOK 3.525 millioner, 5,6 prosent lavere enn samme kvartal i 2017. KM har en reduksjon på 3,0 prosent. KDA har en reduksjon på 9,4 prosent, hovedsakelig grunnet lavere driftsinntekter innen luftvern.

EBITDA-marginen er 6,8 prosent mot 5,5 prosent i 2. kvartal 2017. EBITDA i 2. kvartal 2018 er negativt påvirket av ekstrakostnader knyttet til ett enkeltprosjekt i KM på NOK 50 millioner samt oppkjøpskostnader på NOK 79 millioner hovedsakelig knyttet til oppkjøpet av Rolls-Royce Commercial Marine.

Ordreinngangen i 2. kvartal er NOK 5.299 millioner, som gir en book/bill på 1,50. Ordreservene ved utgangen av kvartalet er NOK 16.419 millioner. Book/bill i KM er 1,10 og 2,11 i KDA. Ordreinngangen i KDA svinger betydelig over tid som følge av store enkeltordre.

Akkumulert i 2018 er driftsinntektene NOK 7.079 millioner, 5,0 prosent lavere enn samme periode i fjor. KM har driftsinntekter på nivå med første halvår 2017 mens KDA har en reduksjon, hovedsakelig som følge av redusert omsetning innen luftvern. EBITDA-marginen er 7,4 prosent (7,3 prosent).

DRIFTSINNTEKTER

3.525

MNOK

EBITDA-MARGIN

6,8%

ORDREINNGANG

5.299

MNOK

Kontantstrøm

KONGSBERG har en netto reduksjon i betalingsmidler i 2. kvartal på NOK 109 millioner. Det har i kvartalet blant annet blitt utbetalt utbytte på NOK 450 millioner til konsernets aksjonærer. Kontantstrøm fra driftsaktiviteter er NOK 408 millioner.

NOK millioner	1.4 - 30.6		1.1 - 30.6		2017
	2018	2017	2018	2017	
EBITDA	241	207	527	546	1 279
Endring i netto omløpsmidler og andre driftsrelaterte poster	167	619	(124)	800	1 620
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	408	826	403	1 346	2 899
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(112)	(142)	(178)	(286)	(528)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(412)	(612)	(525)	(707)	(1 319)
Effekt av valutakursendringer på betalingsmidler	7	(7)	(26)	16	16
Netto endring betalingsmidler	(109)	65	(326)	369	1 068

Balanse

Rentebærende gjeld ved utgangen av 2. kvartal består av fem obligasjonslån på til sammen NOK 3.250 millioner, og annen rentebærende gjeld på NOK 87 millioner. Se også note 6. Konsernet har ved utgangen av 1. halvår 2018 NOK 2.630 i betalingsmidler, og en netto rentebærende gjeld på NOK 707 millioner.

Konsernet har i tillegg en syndikert lånefasilitet på NOK 2.300 millioner, og en kassekreditt på NOK 500 millioner. Ved utgangen av 1. halvår var det ikke trukket på disse.

Egenkapitalandelen er ved utgangen av 1. halvår 35,1 prosent. Bokført egenkapital er i kvartalet redusert med NOK 256 millioner, i hovedsak på grunnlag av utbetaling av utbytte.

NETTO RENTEBÆRENDE GJELD

707

MNOK

	30.6	31.3	31.12
NOK millioner	2018	2018	2017
Egenkapital	7 051	7 307	7 365
Egenkapitalandel (%)	35,1	35,9	35,6
Totalkapital	20 085	20 350	20 676
Arbeidskapital	1 060	1 156	955
Brutto rentebærende gjeld	3 337	3 340	3 340
Betalingsmidler	2 630	2 739	2 956
Netto rentebærende gjeld	707	601	384

Utbytte

Konsernets generalforsamling besluttet den 16. mai 2018 å betale et utbytte for regnskapsåret 2017 på NOK 3,75 per aksje. Utbyttet utgjorde 81,2 prosent av ordinært årsresultat i 2017 og ble utbetalt 31. mai 2018.

UTBYTTE PER AKSJE

3,75

NOK

Valuta

KONGSBERG har en valutapolicy som innebærer at kontraktsfestede valutastrømmer sikres med terminkontrakter (virkelig verdisikringer). I tillegg sikres en andel av valutaeksponeringen i store forpliktende tilbud der sannsynligheten for kontrakt er høy (kontantstrømsikringer). Selskapets portefølje av kontantstrømsikringer har ved utgangen av kvartalet en virkelig verdi på minus NOK 27 millioner, noe som påvirker bokført egenkapital negativt. Se også note 6.

Produktutvikling

KONGSBERG investerer kontinuerlig i produktutvikling, både gjennom egenfinansierte og kundefinansierte programmer. Total egenfinansiert produktutvikling og -vedlikehold i 2. kvartal er NOK 286 millioner, hvorav NOK 34 millioner er balanseført. Se tabell i note 7.

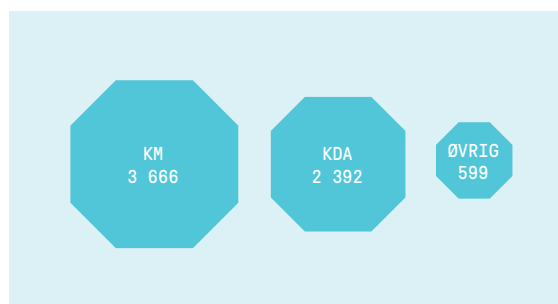
De største balanseførte prosjektene er knyttet til utvikling av digital plattform (Kognifai), JSM-missilet, våpenstasjoner, fjernstyrte kontrolltårn for flyplasser og innenfor de nye integrerte fartøysløsningene.

I tillegg kommer kundefinansiert utvikling, enten som en del av et leveranseprosjekt eller som et spesifisert utviklingsoppdrag. Totale kostnader til produktutvikling og -vedlikehold utgjør over tid om lag ti prosent av driftsinntektene.

Personalforhold

KONGSBERG har 6.657 medarbeidere ved utgangen av kvartalet, hvor om lag 34 prosent er ansatt i selskaper utenfor Norge. Antall ansatte er redusert med 94 i kvartalet.

Antall ansatte per område

Øvrig virksomhet

Øvrig virksomhet består av Kongsberg Digital (KDI), eiendomsvirksomhet, konsernfunksjoner og eliminerings mellom forretningsområdene.

Knyttet til oppkjøpet av Rolls-Royce Commercial Marine samt andre M&A-aktiviteter har det i andre kvartal påløpt kostnader på totalt NOK 79 millioner som er regnskapsført under «Øvrig virksomhet».

Oppkjøp av Rolls-Royce Commercial Marine

6. juli 2018 inngikk KONGSBERG en avtale om kjøp av Rolls-Royce Commercial Marine (RRCM) fra Rolls-Royce Plc. Partene er enige om en verdi av Rolls-Royce Commercial Marine på GBP 500 millioner (på kontant og gjeldfri basis og med arbeidskapital på et omforent nivå). Den endelige kjøpesummen vil være avhengig av Rolls-Royce Commercial Marines kontantbeholdning, gjeld og arbeidskapital på gjennomføringstidspunktet for transaksjonen.

Kjøpet av RRCM gjør KONGSBERG til en mer helhetlig leverandør til den maritime industri som de siste årene har opplevd krevende markedsforhold. Selv om det fortsatt er usikkerhet forventer KONGSBERG at markedet står overfor vekst hvor teknologi og innovasjon vil være sentrale drivere.

RRCM er en teknologivirksomhet innenfor maritime operasjoner som leverer utstyr og vedlikeholdstjenester til de fleste segmenter innen offshore- og handelsfartøyer. Selskapets største produktgruppe er fremdriftssystemer, hvor RRCM blant annet er ansett som den ledende leverandøren til offshorefartøyer. RRCM leverer også dekkstutyr, stabiliseringsystemer, skipsdesign, elektro, automasjon og kontroll samt at selskapet også investerer i fremtidens digitale teknologier, eksempelvis innen autonome fartøyer. RRCM har ca. 3.600 ansatte fordelt på 34 land, hvor av ca. 700 er serviceingeniører fordelt på 30 lokasjoner. Om lag 42% er ansatt i Norge.

KONGSBERG og Rolls-Royce Commercial Marine har i stor grad komplementære produkter, løsninger og kompetanse og kjøpet er i tråd med KONGSBERGs ambisjon om å vokse som en verdensledende teknologileverandør. Kjøpet vil styrke KONGSBERGs strategiske posisjon hos rederier, verft, og øvrige kunder og partnere.

Under er en oppsummering av finansielle nøkkeltall for KONGSBERG, RRCM og pro-forma for det kombinerte selskapet for 2017.

NOK millioner	KONGSBERG	RRCM	Justeringer	Pro-forma KONGSBERG
Driftsinntekter fra eksterne kunder	14.490	8.744	-	23.234
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA)	1.279	(410)	52	920
Driftsresultat (EBIT)	772	(659)	(87)	26
Årsresultat	559	(579)	(189)	(209)

Endelig gjennomføring av transaksjonen krever godkjenning fra konkurransemyndighetene i flere land, en prosess man forventer å ferdigstille i løpet av 1. kvartal eller tidlig i 2. kvartal 2019. I forkant av dette vil KONGSBERG sikre nødvendig finansiering av kjøpet gjennom den annonserte fortrinnsrettsemisjonen på NOK 5 milliarder og ved å utstede én eller flere obligasjoner på totalt opp til NOK 2 milliarder.

KONGSBERG MARITIME

Resultat

Driftsinntektene i 2. kvartal ble NOK 1.910 millioner, som er 3,0 prosent lavere enn samme kvartal i fjor. Ordreinngangen fra tradisjonelle offshore- og merchantfartøy var svak i 2. halvår 2017. Dette har medført redusert omsetning fra disse områdene både i 2. kvartal isolert og i første halvår 2018. Aktiviteten i subsea-området er god og det er en positiv utvikling innen global customer support. KM er eksponert mot de fleste fartøyssegmentene. Den diversifiserte eksponeringen gir robusthet for forretningsområdet.

EBITDA i kvartalet er NOK 115 millioner, tilsvarende en EBITDA-margin på 6,0 prosent. EBITDA i 2. kvartal 2018 er negativt påvirket med NOK 50 millioner i kostnader utover forventning knyttet til ett enkeltprosjekt. Underliggende viser EBITDA i KM en bedring både sammenliknet med foregående kvartal og tilsvarende kvartal i 2017. Marginene i KM vil variere, til dels betydelig mellom kvartalene, hovedsakelig som følge av hvilke leveranseprosjekter som er de dominerende. Organisasjonsjusteringene KM har vært gjennom de foregående årene vil fortsette å bidra positivt og det ventes at 2018 totalt sett vil gi høyere marginer enn i 2017. Enkelte markeder er fortsatt utfordrende, men ny organisasjon og forretningsmodell har gjort KM mer robust, og bedre tilpasset dagens markedsbilde og forventet utvikling fremover.

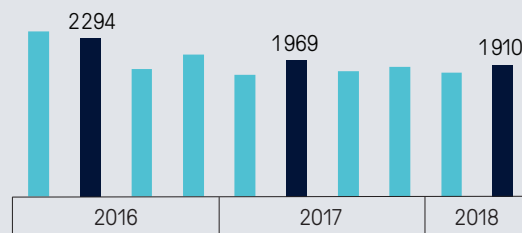
Driftsinntektene i 1. halvår er NOK 3.706 millioner, 0,8 prosent lavere enn samme periode i fjor. Nedgangen innen tradisjonelle fartøysleveranser veies i stor grad opp av økning i de andre områdene i KM. EBITDA-marginen er 6,7 prosent, sammenliknet med 5,4 prosent i fjor. Justert for den nevnte kostnadsavsetningen i 2. kvartal 2018 samt restruktureringskostnader i første halvår 2017 viser KM også en forbedring i EBITDA sammenliknet med første halvår i fjor.

NØKKELTALL

NOK millioner	1.4 - 30.6		1.1 - 30.6		2017
	2018	2017	2018	2017	
Driftsinntekter	1 910	1 969	3 706	3 737	7 429
EBITDA	115	60	249	200	589
EBITDA %	6,0	3,0	6,7	5,4	7,9
Ordreinngang	2 107	1 813	4 007	3 973	7 336

NOK millioner	30.6	31.3	31.12
	2018	2017	2017
Ordresreserve	4 919	4 740	4 820
Antall ansatte	3 666	3 800	3 819

Driftsinntekter

EBITDA

Marked og ordre

Ordreinnngangen i 2. kvartal var NOK 2.107 millioner, hvilket gir en book/bill på 1,1. Ordreinnngangen i 1. halvår er NOK 4.007 millioner, tilsvarende en book/bill på 1,08. KM har en ordrerreserve på NOK 4.919 millioner ved utgangen av 2. kvartal.

Ordreinnngangen fra tradisjonelle offshore- og merchantfartøy var svak i 2. halvår 2017, men har bedret seg i første halvår 2018. Det er spesielt innen offshore produksjonsenheter (OPU) og LNG ordreinnngangen har økt. I tillegg er det bedring i ordreinnngang fra tradisjonelle handelsflåtefartøy, spesielt fra verft i Kina og Korea.

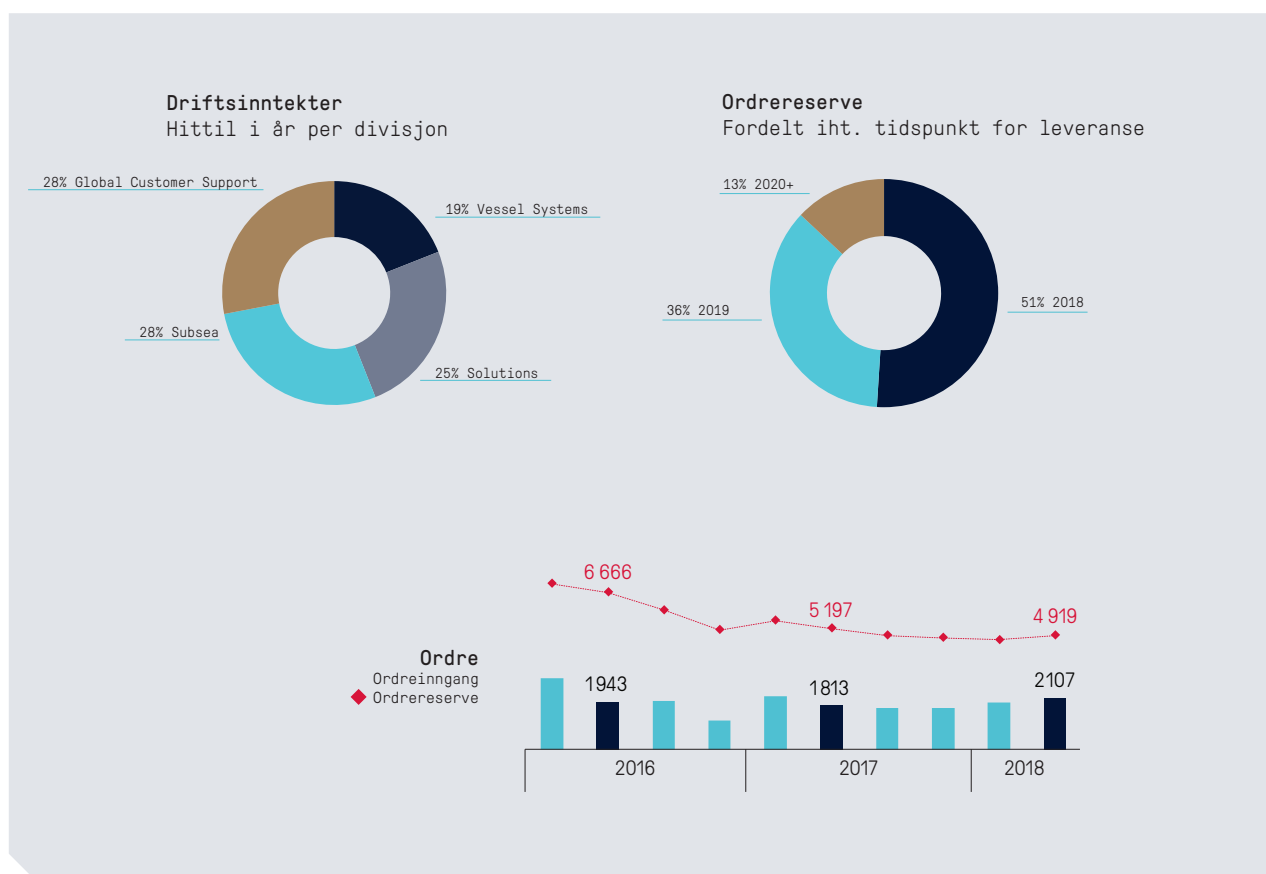
Solutions-området, hvor KM leverer større integrerte løsninger, har en lavere ordreinnngang i første halvår sammenliknet med i fjor. Tilbudsaktiviteten er tiltakende, og det er flere prosjekter hvor leverandør skal velges i løpet av høsten 2018, men det er høy konkurranse og sterkt prispress innenfor dette området.

Subsea-området har også god ordreinnngang i kvartalet og første halvår, hovedsakelig knyttet til områdene fiskeri og marin robotikk (autonome undervannsfarkoster – AUV).

Global customer support har økende aktivitet og høy kapasitetsutnyttelse. Dette er en viktig bidragsyter til marginforbedringen i KM både i 2. kvartal og første halvår.

KM er eksponert mot flere markeder. Det tradisjonelle offshoremarkedet, som blant annet inkluderer drilling og offshore supply, har vært svakt de siste årene og ordreinnngangen fra disse markedene har derfor vært, og er fortsatt, meget lav. Samtidig er KM også eksponert mot flere markeder som har vist positiv utvikling. Eksempler på dette er fiskeri, forskning, marin robotikk og passasjerferger. Nye regulatoriske krav for utslipp fra fartøyer, i tillegg til blant annet attraktive nybyggingspriser på verftene, gir også en positiv utvikling knyttet til bygging av moderne lavutslipps- og energieffektive løsninger innenfor flere fartøyssegmenter.

KMs inntekter fra global customer support er ikke en del av forretningsområdets ordrerreserve. KM har et godt etablert apparat som betjener blant annet over 18.000 fartøyer med KM-utstyr, og ettermarkedsaktiviteten utgjør om lag en tredjedel av KMs omsetning.

KONGSBERG DEFENCE & AEROSPACE

Resultat

Driftsinntektene i 2. kvartal ble NOK 1.441 millioner, som er 9,4 prosent lavere enn samme kvartal i fjor. Første halvår 2017 var preget av meget høy aktivitet inn mot luftvernprogrammet KDA signerte med Raytheon i 2014. Dette er nå i avslutningsfasen. Reduksjonen i driftsinntektene i første halvår skyldes hovedsakelig lavere aktivitet innenfor dette prosjektet. Det ble inngått to luftvernkontrakter høsten 2017 som fortsatt er i oppstartsfasen.

EBITDA for kvartalet er NOK 200 millioner, som gir en EBITDA-margin på 13,9 prosent (8,9 prosent). I andre kvartal 2017 var KDA's EBITDA negativt påvirket blant annet som følge av tilbakekjøp av valuta. Justert for dette viser 2. kvartal 2018 fortsatt en økning av marginen. Denne økningen kommer hovedsakelig som følge av marginforbedring innen missilområdet og Protech Systems. Inkludert i EBITDA er NOK 2 millioner i resultatandel fra Patria mot NOK 24 millioner i 2. kvartal i 2017.

Patrias driftsinntekter er på EUR 116 millioner i 2. kvartal 2018, på samme nivå som tilsvarende kvartal i fjor og forrige kvartal. Patrias kjøretøyvirksomhet har hatt en utfordrende start på året med redusert omsetning og svak ordreinnngang. Hamina-kontrakten som ble signert i januar bidrar godt til omsetningen for Systems-divisjonen, som har en økning på EUR 12,2 millioner (193 %) sammenlignet med 2. kvartal i 2017. EBITDA marginen faller i kvartalet både i forhold til samme kvartal i fjor og forrige kvartal i hovedsak pga. fallende omsetning og et generelt svakt kvartal i kjøretøyvirksomheten. Patrias EBITDA i 2. kvartal ble EUR 7,1 millioner (EUR 14,4 millioner). Se også note 5.

Driftsinntektene i 1. halvår er NOK 3.026 millioner, 10,2 prosent lavere enn samme periode i fjor. Dette skyldes hovedsakelig lavere volum innen luftvern som beskrevet over. EBITDA-marginen er 12,3 prosent (9,8 prosent).

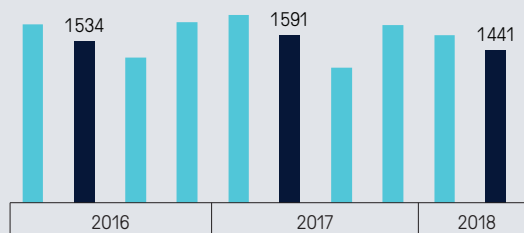
De store leveranse- og utviklingsprosjektene følger oppsatte planer.

NØKKELTALL

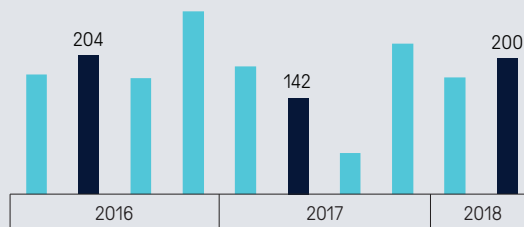
NOK millioner	1.4 - 30.6		1.1 - 30.6		2017
	2018	2017	2018	2017	
Driftsinntekter	1 441	1 591	3 026	3 369	6 333
EBITDA	200	142	372	330	612
EBITDA %	13,9	8,9	12,3	9,8	9,7
Ordreinnngang	3 045	559	3 843	1 560	5 376

NOK millioner	30.6	31.3	31.12
	2018	2017	2017
Ordrereserve	10 772	9 170	9 956
Antall ansatte	2 357	2 347	2 421

Driftsinntekter

EBITDA

Marked og ordre

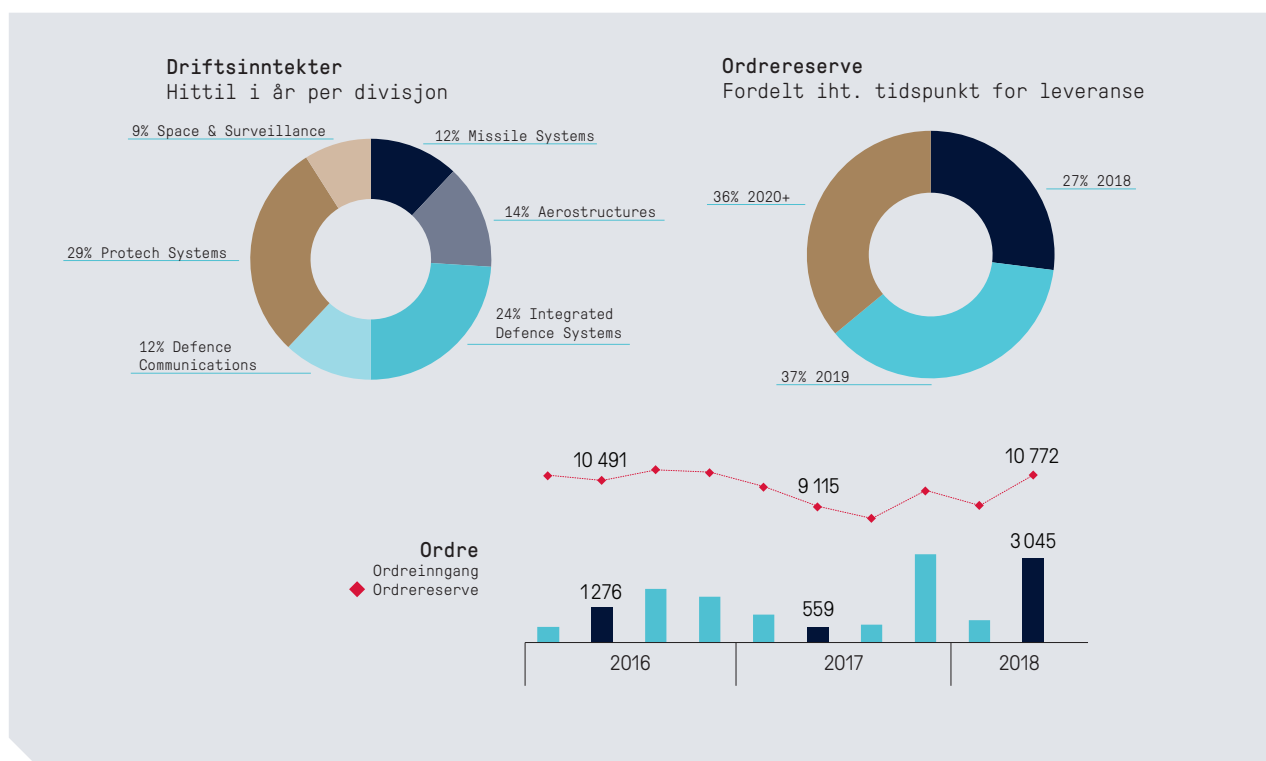
Ordreinnngangen i 2. kvartal var NOK 3.045 millioner, hvilket gir en book/bill på 2,11. Ordreinnngangen i 1. halvår er NOK 3.843 millioner, tilsvarende en book/bill på 1,27. KDA har en ordrereseve på NOK 10.772 millioner ved utgangen av 2. kvartal som er det høyeste nivået siden 2016.

KDA signerte flere viktige kontrakter i 2. kvartal. Spesielt innen missilområdet har ordreinnngangen vært god med kontrakter på NSM til Malaysia (EUR 124 millioner) og til Norge/Tyskland (NOK 220 millioner). I juni ble også NSM valgt til det amerikanske «Over the Horizon»-programmet (OTH), en svært viktig avgjørelse for KONGSBERG. Første kontrakt til dette programmet ventes signert i løpet av 2018. I slutten av juni signerte KONGSBERG en kontrakt, verdt NOK 700 millioner, med Forsvarsmateriell (Norge) for leveranse av JSM-testmissiler til integrasjonsfasen med F-35.

Produksjonstakten i det amerikanske F-35-programmet øker, og KDA har vært eneleverandør av avanserte strukturdeler i kompositt og titan til dette programmet siden 2008. I andre kvartal ble det signert en kontrakt verdt NOK 525 millioner for leveranser til mer enn 150 nye F-35.

KDA har en produktportefølje som er godt tilpasset fremtidige behov og forventet markedsutvikling. Det er stor internasjonal interesse både for KONGSBERGs missiler, luftvernssystemer, fjernstyrte våpenstasjoner, våpenstyringssystemer og andre kommando- /kontrollsystemer. Det er samtidig høy markedsaktivitet mot flere store programmer i blant annet Europa, USA, Asia og Australia. KONGSBERG er også Nordens største leverandør av utstyr og tjenester til romfartsindustrien, og aktiviteten innen dette segmentet er økende.

Forsvarsmarkedet er preget av relativt få, men store kontrakter. Som følge av dette er svingninger i ordreinnngangen å anse som normalt. KONGSBERG venter god ordreinnngang de nærmeste årene som følge av den sterke markedsposisjonen KDA har innen sine segmenter. Investeringsprosessen i forsvarsprogrammer tar ofte lang tid. Kundene for store forsvarssystemer er myndighetene i de aktuelle land. Disse kundene vurderer nasjonal sikkerhet og innenlands næringsutvikling som en vesentlig faktor, i tillegg til produktpris og -ytelse ved kjøp av forsvarsmateriell. Nasjonale budsjetter og politiske føringer vil derfor få en sterk innvirkning på om og når eventuell kontrakt kan inngås med KONGSBERG.

Konsernet har de siste årene tatt viktige posisjoner både innen de sivile og forsvarsrelaterte områdene. Dette gir gode utsikter for ordreinngang, spesielt innen forsvarssegmentet og et solid grunnlag for langsiktig vekst. De store omstillingene som er gjort i hele konsernet ventes å bidra til økt lønnsomhet.

KM har etablert seg som en leverandør av komplekse integrerte løsninger. Dette styrker forretningsområdets posisjon i et fartøysmarked hvor kontraheringen i volummarkedene fortsatt er på et lavt nivå. KM er eksponert mot hele fartøysmarkedet, både handelsflåten, offshore og andre spesialfartøy. For 2018 forventes driftsinntekter på nivå med 2017. Marginene vil kunne variere mellom kvartalene som følge av prosjektsammensetning. Det er imidlertid forventet at restruktureringen forretningsområdet har vært gjennom vil bedre lønnsomheten i KM i 2018 sammenliknet med 2017.

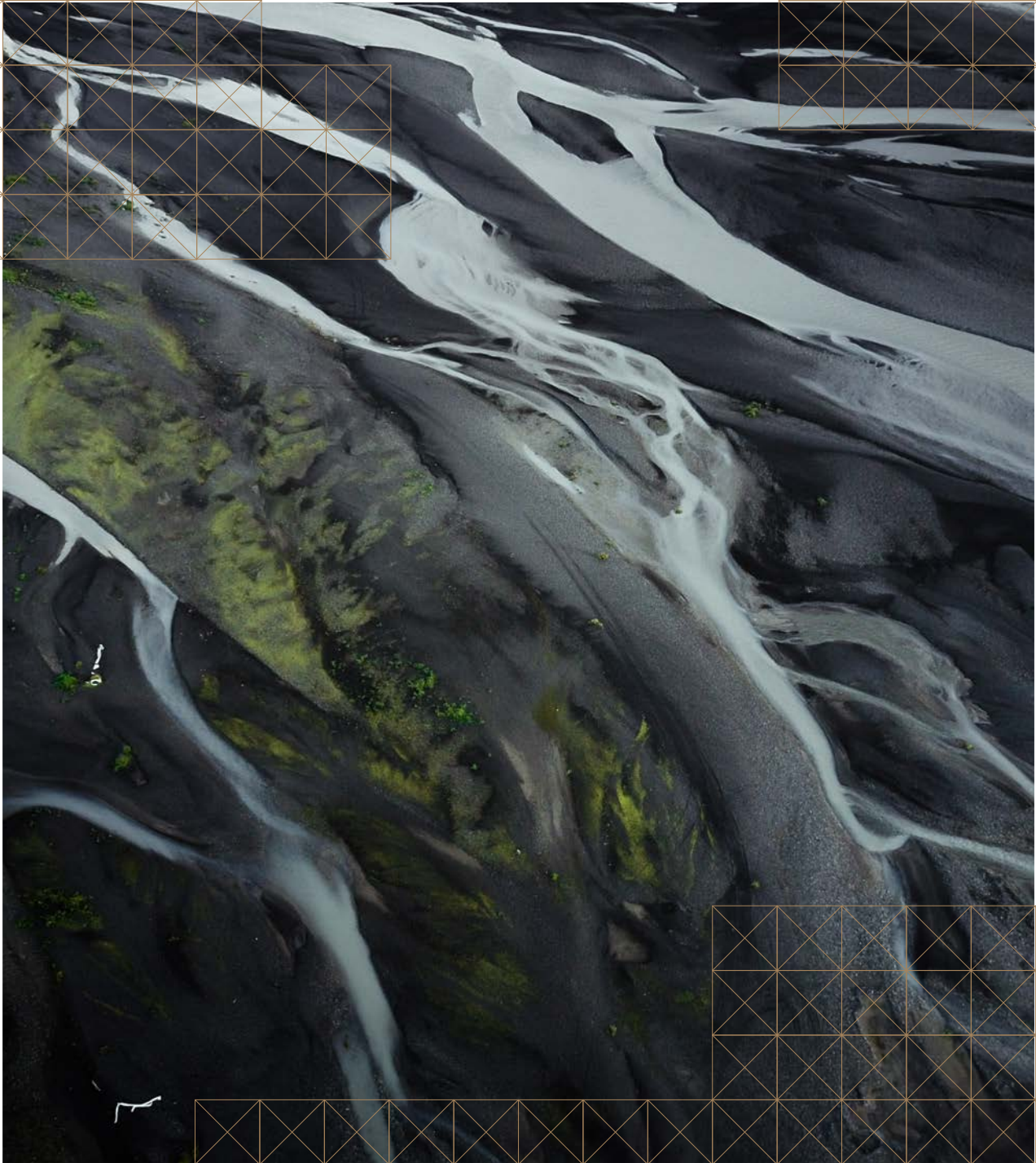
KDA har gode muligheter for ordreinngang på tilnærmet hele produktporteføljen. Protech Systems-divisjonen i KDA venter lavere driftsinntekter i 2. halvår, og 2018 som helhet, som følge av svak ordredeknning. De resterende divisjonene i KDA venter stabile eller økende driftsinntekter. Lønnsomheten ventes å holde seg på et godt nivå.

Kongsberg Digital vil i 2018 fortsatt ha fokus på å ta nye, samt styrke eksisterende posisjoner knyttet til digitalisering av kjerneområder innenfor blant annet olje- og gass-, vind- og handelsflåtemarkedet. KDI vil også i 2018 investere betydelig i produktutvikling.

Kongsberg, 23. august 2018

Styret i Kongsberg Gruppen ASA

TALL & NOTER

Nøkkeltall per kvartal

KONGSBERG	2018			2017					2016				
	2018	Q2	Q1	2017	Q4	Q3	Q2	Q1	2016	Q4	Q3	Q2	Q1
<i>NOK millioner</i>													
Driftsinntekter	7 079	3 525	3 554	14 490	3 757	3 279	3 733	3 721	15 845	3 952	3 428	4 125	4 340
EBITDA	527	241	286	1 279	459	274	207	339	1 217	334	(40)	515	408
EBITDA %	7,4	6,8	8,0	8,8	12,2	8,4	5,5	9,1	7,7	8,5	(1,2)	12,5	9,4
Ordreinnegang	8 238	5 299	2 939	13 430	5 015	2 429	2 535	3 451	14 319	3 012	4 067	3 491	3 749
Ordrereserve	16 419	16 419	14 814	15 629	15 629	14 298	15 308	16 672	16 914	16 914	17 858	18 069	18 718
EBIT	299	124	175	772	299	162	91	220	692	188	(162)	383	283
EBIT %	4,2	3,5	4,9	5,3	8,0	4,9	2,4	5,9	4,4	4,8	(4,7)	9,3	6,5

KONGSBERG MARITIME	2018			2017					2016				
	2018	Q2	Q1	2017	Q4	Q3	Q2	Q1	2016	Q4	Q3	Q2	Q1
<i>NOK millioner</i>													
Driftsinntekter	3 706	1 910	1 796	7 429	1 877	1 815	1 969	1 768	8 597	2 059	1 849	2 294	2 395
EBITDA	249	115	134	589	228	161	60	140	226	55	(272)	206	237
EBITDA %	6,7	6,0	7,5	7,9	12,1	8,9	3,0	7,9	2,6	2,7	(14,7)	9,0	9,9
Ordreinnegang	4 007	2 107	1 900	7 336	1 693	1 670	1 813	2 160	7 940	1 156	1 957	1 943	2 884
Ordrereserve	4 919	4 919	4 740	4 820	4 820	4 908	5 197	5 519	5 137	5 137	5 952	6 666	7 002
EBIT	171	78	93	368	146	117	13	92	18	(1)	(319)	154	184
EBIT %	4,6	4,1	5,2	5,0	7,8	6,4	0,7	5,2	0,2	(0,0)	(17,3)	6,7	7,7

KONGSBERG DEFENCE & AEROSPACE	2018			2017					2016				
	2018	Q2	Q1	2017	Q4	Q3	Q2	Q1	2016	Q4	Q3	Q2	Q1
<i>NOK millioner</i>													
Driftsinntekter	3 026	1 441	1 585	6 333	1 683	1 281	1 591	1 778	6 316	1 711	1 379	1 534	1 692
EBITDA	372	200	172	612	221	61	142	188	820	269	171	204	176
EBITDA %	12,3	13,9	10,9	9,7	13,1	4,8	8,9	10,6	13,0	15,7	12,4	13,3	10,4
Ordreinnegang	3 843	3 045	798	5 376	3 168	648	559	1 001	5 426	1 632	1 932	1 276	586
Ordrereserve	10 772	10 772	9 170	9 956	9 956	8 476	9 115	10 150	10 910	10 910	11 055	10 491	10 756
EBIT	254	137	117	409	165	13	93	138	626	220	122	154	130
EBIT %	8,4	9,5	7,4	6,5	9,8	1,0	5,8	7,8	9,9	12,9	8,8	10,0	7,7

Fra 1. kvartal 2018 fordeles ikke lenger resultater fra interne leieinntekter i eiendomsvirksomheten tilbake til forretningsområdene. Historiske tall er omarbeidet i denne rapporten.

Sammendratt resultatregnskap

NOK millioner	Note	1.4 - 30.6		1.1 - 30.6		2017
		2018	2017	2018	2017	
Driftsinntekter	4	3 525	3 733	7 079	7 454	14 490
Driftskostnader	7,11	(3 312)	(3 571)	(6 612)	(6 978)	(13 398)
Resultatandel felleskontrollerte ordninger og tilknyttede selskaper	6	28	45	60	70	187
EBITDA	4,12	241	207	527	546	1 279
Avskrivninger eiendom, anlegg og utstyr		(90)	(87)	(177)	(177)	(353)
Nedskrivninger eiendom, anlegg og utstyr		-	-	-	-	(40)
EBITA	4,12	151	120	350	369	886
Amortisering immatrielle eiendeler		(27)	(29)	(51)	(58)	(114)
EBIT	12	124	91	299	311	772
Netto finansposter	6	(10)	(19)	(41)	(51)	(118)
Resultat før skatt		114	72	258	260	654
Skattekostnad	10	(25)	(9)	(53)	(50)	(95)
Resultat etter skatt		89	63	205	210	559
Henførbart til :						
Aksjonærene i morselskapet		91	63	206	210	554
Ikke-kontrollerende interesser		(2)	-	(1)	-	5
Resultat pr. aksje / resultat pr. aksje, utvannet, i NOK		0,76	0,53	1,72	1,75	4,62

Sammendratt oppstilling over totalresultatet for perioden

NOK millioner	Note	1.4 - 30.6		1.1 - 30.6		2017
		2018	2017	2018	2017	
Resultat etter skatt		89	63	205	210	559
Totalresultat for perioden:						
<i>Poster som vil bli reklassifisert over resultatet i etterfølgende perioder:</i>						
Endring i virkelig verdi finansielle instrumenter						
- Kontantstrømsikringer (valutaterminer og rentebytteavtaler)	6	(5)	(16)	105	224	509
Skatteeffekt kontantstrømsikringer (valutaterminer og rentebytteavtaler)		1	4	(24)	(54)	(124)
Omregningsdifferanser og sikring av nettoinvestering, valuta		18	94	(154)	166	211
Sum poster som vil bli reklassifisert over resultatet i etterfølgende perioder		14	82	(73)	336	596
<i>Poster som ikke vil bli reklassifisert over resultatet:</i>						
Estimatavvik pensjoner		-	-	-	-	(76)
Skatt på poster som forblir på egenkapitalen		-	-	-	-	18
Sum poster som ikke vil bli reklassifisert over resultatet		-	-	-	-	(58)
Totalresultatet etter skatt		103	145	132	546	1 097

Sammendratt oppstilling over finansiell stilling

		30.6	31.3	31.12
<i>NOK millioner</i>	<i>Note</i>	<i>2018</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
Eiendom, anlegg og utstyr		2 572	2 585	2 658
Immaterielle eiendeler	7	2 830	2 778	2 803
Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper	5	3 178	3 326	3 358
Andre langsiktige eiendeler		200	195	204
Sum anleggsmidler		8 780	8 884	9 023
Varelager	1,2	2 122	1 976	1 873
Kundefordringer	1,2	3 047	2 621	2 755
Kundekontrakter, eiendel	1,2	2 976	3 496	3 498
Andre omløpsmidler	1,2	530	634	571
Betalingsmidler		2 630	2 739	2 956
Sum omløpsmidler		11 305	11 466	11 653
Sum eiendeler		20 085	20 350	20 676
Innskutt egenkapital		982	982	982
Opptjent egenkapital		6 073	6 332	6 473
Virkelig verdi finansielle instrumenter		(44)	(39)	(124)
Ikke-kontrollerende interesser		40	32	34
Sum egenkapital		7 051	7 307	7 365
Langsiktige rentebærende lån	6	3 337	3 340	3 340
Andre langsiktige forpliktelser og avsetninger	3	2 035	2 088	2 080
Sum langsiktige forpliktelser og avsetninger		5 372	5 428	5 420
Kundekontrakter, gjeld	1,2	4 210	4 256	4 128
Andre kortsiktige forpliktelser og avsetninger	1,2	3 452	3 359	3 763
Sum kortsiktige forpliktelser og avsetninger		7 662	7 615	7 891
Sum egenkapital, forpliktelser og avsetninger		20 085	20 350	20 676
Egenkapitalandel (%)		35,1	35,9	35,6
Netto rentebærende gjeld		707	601	384

* I forbindelse med implementering av IFRS 15 fra 1.1.2018 er enkelte linjer i oppstilling over finansiell stilling per 31.12.2017 omarbeidet. Se note 2 "Nye standarder tatt i bruk fra og med 1.1.2018" for mer informasjon

Sammendratt oppstilling over endring i egenkapital

	30.6.	31.3	31.12.
<i>NOK millioner</i>	<i>2018</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
Egenkapital IB	7 365	7 365	6 725
Totalresultat akkumulert	132	29	1 097
Utbytte	(450)	-	(450)
Egne aksjer	(3)	(84)	(2)
Utbytte ikke-kontrollerende interesser	(5)	-	(3)
Endring ikke-kontrollerende interesser	12	(3)	(2)
Egenkapital UB	7 051	7 307	7 365

Sammendratt kontantstrømoppstilling

NOK millioner	Note	1.4 - 30.6		1.1 - 30.6		2017
		2018	2017	2018	2017	
Driftsresultat før renter, skatt, avskrivninger og amortiseringer		241	207	527	546	1 279
Endring i netto omløpsmidler og andre driftsrelaterte poster		167	619	(124)	800	1 620
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		408	826	403	1 346	2 899
Kjøp/salg av eiendom, anlegg og utstyr		(64)	(89)	(110)	(179)	(328)
Netto betaling kjøp/salg av datterselskaper, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper		(10)	-	(10)	-	-
Netto betaling kjøp/salg av aksjer		-	(6)	-	(6)	(11)
Andre investeringsaktiviteter inkludert aktivert egenutvikling av immaterielle eiendeler		(38)	(47)	(58)	(101)	(189)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(112)	(142)	(178)	(286)	(528)
Netto endring rentebærende lån		(5)	(184)	(6)	(184)	(740)
Betalte renter		(18)	(28)	(46)	(57)	(110)
Netto utbetaling ved kjøp/salg av egne aksjer		64	48	(20)	(18)	(18)
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser		(5)	-	(5)	-	(3)
Utbytte betalt til aksjonærene i morselskapet		(450)	(450)	(450)	(450)	(450)
- herav utbytte egne aksjer		2	2	2	2	2
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		(412)	(612)	(525)	(707)	(1 319)
Effekt av valutakursendringer på betalingsmidler		7	(7)	(26)	16	16
Netto endring betalingsmidler		(109)	65	(326)	369	1 068
Betalingsmidler IB		2 739	2 192	2 956	1 888	1 888
Betalingsmidler UB		2 630	2 257	2 630	2 257	2 956

Note 1 | Generell informasjon og prinsipper

Generell informasjon

Konsernregnskapet for 2. kvartal (delårsregnskapet) omfatter Kongsberg Gruppen ASA, dets datterselskaper og andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap som er inntatt etter egenkapitalmetoden.

Prinsipper

Delårsregnskapet er utarbeidet i samsvar med IAS 34 (Delårsrapportering), børsforskriftene og i henhold til tilleggskravene som fremkommer i Verdipapirhandelloven. Delårsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap, og bør leses i sammenheng med konsernregnskapet for 2017. Konsernregnskapet for 2017 ble utarbeidet i samsvar med regnskapslovens regler og internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er fastsatt av EU.

Konsernregnskapet for 2017 er tilgjengelig på www.kongsberg.com. Nye standarder tatt i bruk i 2018 er omtalt i denne rapportens note 2.

Delårsregnskapet er ikke revidert.

Note 2 | Nye standarder tatt i bruk fra og med 1.1.2018

KONGSBERG har implementert to nye regnskapsstandarder med virkning fra 1.1.2018; *IFRS 9 Finansielle Instrumenter* og *IFRS 15 Inntekt fra Kundekontrakter*. Disse regnskapsstandardene er lagt til grunn ved utarbeidelse av delårsregnskapet fra og med 1.kvartal 2018. Implementeringen av de nye standardene har ikke hatt vesentlig effekt på resultatregnskapet eller egenkapitalen for 2017.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 Finansielle instrumenter omhandler klassifikasjon, måling og innregning av finansielle eiendeler og forpliktelser, samt sikringsbokføring. Standarden erstatter IAS 39. Implementeringen av IFRS 9 har ikke medført vesentlige endringer i forhold til hvordan konsernet tidligere har rapportert etter IAS 39.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter

Etter IFRS 15 skal inntekt regnskapsføres når kunden oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og introduserer en fem stegs modell for å vurdere tidfesting av inntekten. Dette inkluderer blant annet vurdering av om kontrakter skal deles i flere leveranseforpliktelser, allokering av pris til leveranseforpliktelsene og om inntekt skal regnskapsføres under produksjonen av leveranseforpliktelsen eller ved levering. Standarden erstatter IAS 18 Driftsinntekter og IAS 11 Anleggskontrakter og tilhørende tolkninger. KONGSBERG har gjort omfattende vurderinger av kontrakter med kunder for hvordan standarden påvirker konsernregnskapet og har konkludert med følgende:

- Konsernet brukte i stor utstrekning løpende avregning som metode for inntektsføring av kundekontrakter etter IAS 11, og i all hovedsak brukes påløpte kostnader målt mot forventet totalkostnad som fremdriftsmål. KONGSBERG har opprettholdt denne praksisen ved gjennomført implementering av IFRS 15 per 1.1.2018.
- Kundekontrakter som gjelder levering av flere tilnærmet like enheter (serieleveranse) skal etter IFRS 15 vurderes som én leveranseforpliktelse. Konsernet har enkelte slike kundekontrakter som i 2017 ble vurdert som separate leveranser og inntektsført ved levering etter IAS 18. Endringen har ingen vesentlig betydning for kontrakter levert i 2017, men vil kunne påvirke inntektsføring av kundekontrakter med serieleveranser i fremtiden.

- IFRS 15 inneholder flere detaljbestemmelser enn IAS 11 og IAS 18. Dette gjelder blant annet innregning av variable vederlag, anbudskostnader, «waste cost», finansieringselementer i kontrakter og kostnader for å oppfylle kontrakter. Disse bestemmelsene påvirker KONGSBERG i liten grad.
- Standarden inneholder nye krav til noteopplysninger som vil bli implementert i årsregnskapet for 2018.

I forbindelse med implementeringen av IFRS 15 har vi også foretatt en gjennomgang av praktisering av prinsipper i segmentene. Vi har vurdert våre definisjoner av de enkelte regnskapslinjene i arbeidskapitalen (se definisjon i note 12), og har gjort reklassifiseringer som har påvirket «Varelager», «Kundefordringer», «Kundekontrakter, eiendel», «Andre omløpsmidler», «Kundekontrakter, gjeld» og «Andre kortsiktige forpliktelser og avsetninger», men ikke arbeidskapitalen totalt sett. Effekten av endringene er vist nedenfor.

Effekter på balansen 31.12.2017

	RAPPORTERT	ENDRING	OMARBEIDET	KOMMENTAR
	31.12.2017	Økning/ (reduksjon)	31.12.2017	
Varelager	3 961	(2 088)	1 873	a)
Kundefordringer	2 117	638	2 755	b)
Kundekontrakter, eiendel	2 018	1 480	3 498	c)
Andre omløpsmidler	768	(197)	571	d)
Sum reduksjon eiendeler		(167)		
Kundekontrakter, gjeld	3 388	740	4 128	e)
Andre kortsiktige forpliktelser og avsetninger	4 670	(907)	3 763	f)
Sum reduksjon gjeld		(167)		

a) Varelager

KONGSBERG har frem til 1.1.2018 klassifisert varer som er kjøpt inn til spesifikke kundekontrakter samt deler av prosjekter under utførelse som varelager. I forbindelse med implementeringen av IFRS 15 er denne delen av varelageret reklassifisert til «Kundekontrakter, eiendel» og «Kundekontrakter, forpliktelse»

Fra og med 1.1.2018 er KONGSBERGs definisjon på varelager: «Beholdninger av råvarer, varer i arbeid og ferdigvarer som ikke er knyttet til spesifikke kundekontrakter.»

b) Kundefordringer

Kundefordringer knyttet til langsiktige tilvirkningskontrakter har frem til 1.1.2018 blitt bokført netto mot bokførte forskudd innenfor samme kontrakt. Fra og med 1.1.2018 er kundefordringer rapportert til verdien av fakturerte utestående beløp nedjustert for avsetninger til tap. Ved omarbeiding av sammenligningstallene er reklassifisering gjennomført med motpost «Kundekontrakter, forpliktelse».

c) Kundekontrakter, eiendel

KONGSBERG har på denne linjen samlet alle eiendelsposter tilknyttet kundekontrakter med unntak av kundefordringer. Dette innebærer opptjent ikke fakturert inntekt, forskudd til underleverandører, varer innkjøpt eller allokert til inngåtte kundekontrakter, men som ikke er bearbeidet og ikke har skapt fremdrift i prosjektet, og varer i arbeid på prosjekter som inntektsføres ved levering. Ved rapportering frem til 1.1.2018 ble balanseelementer tilknyttet langsiktige tilvirkningskontrakter rapportert på egen linje som «Anleggskontrakter under utførelse, eiendel», mens eiendeler tilknyttet salg som ble inntektsført ved levering ble klassifisert som «Varelager» og «Andre kortsiktige fordringer».

d) Andre omløpsmidler

Forskudd til leverandører i forbindelse med kundekontrakter og periodisering av inntekt i forbindelse med kundekontrakter er reklassifisert til balanselinjen «Kundekontrakter, eiendel» ved omarbeiding av sammenligningstallene for 2017.

e) Kundekontrakter, forpliktelse

Alle gjeldsposter tilknyttet kundekontrakter er samlet på denne linjen med unntak av leverandørgjeld. På samme måte som på eiendelssiden presenteres balansepostene for kundekontrakter som inntektsføres etter framdrift sammen med de som inntektsføres ved levering. Inntekts- og kostnadsperiodiseringer tilknyttet kundekontrakter som inntektsføres ved leveranse er ved omarbeiding av sammenligningstallene for 2017 reklassifisert fra «Annen kortsiktig gjeld».

f) Annen kortsiktig gjeld

Se forklaring på reklassifisering under punkt e) ovenfor.

Note 3 | Estimer

Utarbeidelse av delårsregnskapet innebærer bruk av vurderinger, estimer og forutsetninger som påvirker anvendelsen av regnskapsprinsipper og regnskapsførte beløp på eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Faktiske resultater kan avvike fra disse estimatene. De vesentligste vurderingene ved anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper og de viktigste kildene til usikkerhet, er de samme som ved utarbeidelsen av konsernregnskapet for 2017.

Note 4 | Segmentinformasjon

	DRIFTSINNEKTER					EBITDA					EBIT				
	1.4. - 30.6.		1.1. - 30.6.			1.4. - 30.6.		1.1. - 30.6.			1.4. - 30.6.		1.1. - 30.6.		
	2018	2017	2018	2017	2017	2018	2017	2018	2017	2017	2018	2017	2018	2017	2017
<i>NOK millioner</i>															
KM	1 910	1 969	3 706	3 737	7 429	115	60	249	200	589	78	13	171	105	368
KDA	1 441	1 591	3 026	3 369	6 333	200	142	372	330	612	137	93	254	231	409
Øvrig	174	173	347	348	728	(74)	5	(94)	16	78	(91)	(15)	(126)	(25)	(5)
KONSERN	3 525	3 733	7 079	7 454	14 490	241	207	527	546	1 279	124	91	299	311	772

Øvrig virksomhet består av Kongsberg Digital (KDI), eiendomsvirksomhet, konsernfunksjoner og eliminerings mellom forretningsområdene. Fra 1. kvartal 2018 fordeles ikke lenger resultater fra interne leieinntekter i eiendomsvirksomheten tilbake til forretningsområdene. Historiske tall er omarbeidet i denne rapporten.

Note 5 | Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper

Spesifikasjon av bevegelse på balanselinjen "Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper"
1.1. - 30.06.:

NOK millioner	Andel	Netto eiendel 1.1.18	Netto tilgang(+)/ avgang(-) i perioden	Mottatt utbytte i perioden	Resultatandel i perioden ¹⁾	Andre poster og utvidet resultat i perioden	Bokført andel 30.6.18
Patria Oyj	49,9 %	2 806	-	(81)	7	(92)	2 640
Kongsberg Satellite Services AS	50,0 %	388	-	(55)	54	-	387
Øvrige	-	164	(2)	(10)	(1)	-	151
Sum		3 358	(2)	(146)	60	(92)	3 178

¹⁾ Resultatandel er inntatt etter skattekostnad og amortisering av merverdier.

Bro mellom EBITDA og KONGSBERGs andel av Patria sitt resultat etter skatt:

Millioner	1.4. - 30.6.		1.1. - 30.6.		1.1. - 31.12	
	2018		2018		2017	
	EUR	NOK	EUR	NOK	EUR	NOK
EBITDA	7		16		55	
Finansposter, skatt, avskrivning og amortisering	(4)		(9)		(25)	
Resultat etter skatt	3		8		30	
KONGSBERGs andel (49,9 %) ¹⁾		13		28		121
Amortisering av merverdier etter skatt		(11)		(21)		(46)
Resultatandel innregnet i KDA		2		7		75

¹⁾ Andel av Patrias resultat etter skatt og justering for minoritetsinteresser

Note 6 | Finansielle instrumenter

Lån og lånerammer

Konsernet har ved utgangen av kvartalet ingen kortsiktige rentebærende lån.

Langsiktige lån:

Beløp NOK millioner	Forfall	Nominell rente	30.6.2018	31.12.2017
			Verdi ¹⁾	Verdi ¹⁾
Obligasjonslån KOG07 - fast rente	11.9.19	4,80 %	250	250
Obligasjonslån KOG08 - flytende rente	2.6.21	2,25 %	1 000	1 000
Obligasjonslån KOG09 - fast rente	2.6.26	3,20 %	1 000	1 000
Obligasjonslån KOG10 - flytende rente	5.3.20	1,90 %	550	550
Obligasjonslån KOG11 - fast rente	5.12.23	2,90 %	450	450
Andre langsiktige lån ²⁾			73	80
Rentebytteavtaler			14	10
Sum langsiktige lån			3 337	3 340
Syndikert lånefasilitet (ubenyttet låneramme)	15.3.22		2 300	2 300
Kassekreditt (ubenyttet)			500	500

¹⁾ Verdi er lik nominell verdi. For langsiktige lån er balanseført verdi lik nominell verdi.

²⁾ "Andre langsiktige lån" er mindre låneopptak i enkelte av konsernets datterselskaper i lokale banker.

Valutaterminer og rentebytteavtaler

Virkelig verdi på beholdninger klassifisert som kontantstrømsikringer er økt med NOK 105 millioner²⁾ før skatt i perioden 1.1. - 30.06.2018. Herav utgjør endring i virkelig verdi av urealiserte valutaterminer en reduksjon på NOK 52 millioner i samme periode. Spotkursene ved kvartalsslutt var USD/NOK 8,16 og EUR/NOK 9,49.

Valutaterminer klassifisert som kontantstrømsikringer:

NOK millioner (før skatt)	Forfaller i 2018		Forfaller i 2019 eller senere		Totalt		
	Verdi basert på avtalte kurser	Virkelig verdi pr 30.06.18 ¹⁾	Verdi basert på avtalte kurser	Virkelig verdi pr 30.06.18 ¹⁾	Verdi basert på avtalte kurser	Endring i virkelig verdi fra 31.12.17	Virkelig verdi pr 30.06.18 ¹⁾
EUR	99	(1)	-	-	99	4	(1)
USD	1 465	(17)	(92)	(1)	1 373	(28)	(18)
Øvrige	(691)	(8)	(2)	-	(693)	(28)	(8)
Sum	873	(26)	(94)	(1)	779	(52)	(27)
Rullerte valutaterminer		-		-		122	-
Totalt	873	(26)	(94)	(1)	779	70 ²⁾	(27)

¹⁾ Virkelig verdi er forskjellen mellom spotkurs 30.06.2018 og kurs på avtalte valutaterminer.

²⁾ Differansen mellom disse to tallene, NOK 35 millioner, skyldes endring i virkelig verdi på basisswaper og rentebytteavtaler.

Note 7 | Egenfinansiert utvikling

Egenfinansiert produktvedlikehold, forskning og utvikling ført over resultatet i perioden:

NOK millioner	1.4 - 30.6		1.1 - 30.6		2017
	2018	2017	2018	2017	
Produktvedlikehold	63	67	137	153	272
Forskning- og utviklingskostnader	189	173	362	326	663
Totalt	252	240	499	479	935

Egenfinansiert utvikling ført på balansen i perioden:

NOK millioner	1.4 - 30.6		1.1 - 30.6		2017
	2018	2017	2018	2017	
Tilgang egenfinansiert utvikling	34	46	54	100	187

Både for kvartalet og halvåret er det digital plattform (Kognifai) i KDI som har høyest andel av tilgangen i tabellen ovenfor.

De største balanseførte prosjektene er knyttet til utvikling av digital plattform (Kognifai), JSM, våpenstasjoner, herunder MCT-30, og fjernstyrte kontrolltårn for flyplasser.

Note 8 | Nærstående parter

Styret er ikke kjent med at det i 2. kvartal i tilknytning til nærstående parter har vært endringer eller transaksjoner som på vesentlig måte påvirker konsernets finansielle stilling eller resultatet for perioden.

Note 9 | Sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer

Konsernets behandling av ulike risikoer er beskrevet i årsrapporten for 2017. Det er i løpet av kvartalet ikke avdekket nye vesentlige risiko- og usikkerhetsfaktorer.

Note 10 | Skattekostnad

Effektiv skattesats per 2. kvartal er beregnet til 20,5 prosent. Den effektive skattesatsen er påvirket av at resultatandeler fra tilknyttede selskaper er innregnet etter skatt.

Note 11 | Oppkjøp av Rolls-Royce Commercial Marine

6. juli 2018 inngikk KONGSBERG en avtale om kjøp av Rolls-Royce Commercial Marine (RRCM) fra Rolls-Royce Plc. Partene er enige om en verdi av Rolls-Royce Commercial Marine på GBP 500 millioner (på kontant og gjeldfri basis og med arbeidskapital på et omforent nivå). Den endelige kjøpesummen vil være avhengig av Rolls-Royce Commercial Marines kontantbeholdning, gjeld og arbeidskapital på gjennomføringstidspunktet for transaksjonen. Se side 9 for ytterligere informasjon.

Knyttet til oppkjøpet av Rolls-Royce Commercial Marine har det påløpt kostnader på NOK 64 millioner, samt andre M&A-aktiviteter på NOK 15 millioner, til sammen NOK 79 millioner, som er regnskapsført under «øvrig virksomhet».

Note 12 | Definisjoner

KONGSBERG benytter begreper i konsernregnskapet som ikke er forankret i regnskapsstandarder etter IFRS. Nedenfor følger våre definisjoner og forklaringer til disse begrepene.

EBITDA/EBITA/EBIT anses av KONGSBERG å være normale begreper i regnskapssammenheng, men som IFRS ikke behandler i sine regnskapsstandarder. EBITDA er en forkortelse for «Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortisation» (resultat før finansposter, skatt, avskrivning og amortisering). KONGSBERG benytter EBITDA i resultatregnskapet som summeringslinje for andre regnskapslinjer. Disse regnskapslinjene er definert i våre regnskapsprinsipper, som er en del av årsregnskapet for 2017. Tilsvarende gjelder for EBITA og EBIT.

Netto rentebærende gjeld er nettobeløpet av regnskapslinjene «Betalingsmidler», «Langsiktige rentebærende lån» og «Kortsiktige rentebærende lån».

Restruktureringskostnader defineres av KONGSBERG som lønn og arbeidsgiveravgift ved avslutning av ansettelsesforhold (som etterlønn og gavepensjon) i forbindelse med nedbemanning. I tillegg kommer husleie og relaterte kostnader eller eventuelle engangsbetalinger ved avslutning av leieavtaler før leieavtalens utløp for arealer som fraflyttes, og enkelte andre kostnader relatert til restruktureringsprosessene.

ROACE defineres som 12 måneders rullerende EBIT dividert på 12 måneders gjennomsnitt av bokført egenkapital og netto rentebærende gjeld.

Arbeidskapital defineres som omløpsmidler fratrukket betalingsmidler, ikke-rentebærende kortsiktig gjeld (unntatt betalbar skatt) og finansielle instrumenter bokført til virkelig verdi.

Book/bill er ordreinngang dividert på driftsinntekter.

Erklæring fra styrets medlemmer og konsernsjefen

Vi bekrefter at det sammendratte halvårsregnskapet for perioden 1. januar til 30. juni 2018, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med IAS 34 - Delårsrapportering og at opplysningene i halvårsberetningen gir et rettviseende bilde av konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet og gir en rettviseende oversikt over opplysningene nevnt i vphl. § 5-6 fjerde ledd.

Kongsberg, 23. august 2018

Eivind Reiten
Styrets leder

Irene Waage Basili
Styrets nestleder

Martha Kold Bakkevig
Styremedlem

Morten Henriksen
Styremedlem

Anne-Grete Strøm-Erichsen
Styremedlem

Sigmund Ivar Bakke
Styremedlem

Elisabeth Fossan
Styremedlem

Helge Lintvedt
Styremedlem

Geir Håøy
Konsernsjef

KONGSBERG

